סיכומי קורס ה-Quenya של Helge Fauskanger :

מאנגלית [עם הערות בסוגריים רבועות, ועריכה[1]]: יהודה רונן 2002
http://my.ort.org.il/tolkien/gandalf | r_yehuda@netvision.net.il

את המקור האנגלי אפשר למצוא ברשת, בכתובת:
http://www.uib.no/People/hnohf/qcourse.htm
רצוי להוריד את גרסת ה-pdf, ולא את גרסת ה-rtf.

מומלץ לפתור את התרגילים המתאימים מהקורס המקורי אחרי כל שיעור.
במקרה שמשהו לא מובן, אשמח לעזור דרך הדואל המופיע למעלה.

שיעור ראשון

הצלילים בקווניה; הגייה והטעמה.

התנועות בקווניה הן a, e, i, o ו–u. תנועות ארוכות מסומנות בקו קצר מעליהן: á, é, í, ó ו–ú התנועות צריכות להגות כמו באיטלקית [a – קמץ/פתח; e – סגול/צירה; i – חיריק; o – חולם; u – שורוק/קובוץ]; התנועות הארוכות á ו–é צריכות להיות קפוצות בצורה ניכרת בהגיה האלבית[2], ולא–קפוצות בהגיה האנושית. לעיתים יש סימון diæresis [שתי נקודות מעל לאות: ä, ë, ï, ö ו–ü] מעל לתנועות, אך הוא לא משפיע על ההיגוי, ומטרתו להבהיר לקורא שהעיצור נהגה [שלא כמו באורתוגרפיה האנגלית, בה e סופית לרוב לא נהגית]. בתרגום הושמטו סימני ה–diæresis, שכן הם מיותרים. דו–התנועות הן ai, au, eu, oi, ui ו–iu.

העיצור c נהגה תמיד כמו קו״ף [ולא כמו צד״י או סמ״ך]. l נהיגת כמו למ״ד. העיצור r צריך להגות כמו רי״ש מתגלגלת. s היא תמיד לא–קולית [=לא כמו z]. y היא תמיד עיצורית [ולא ה–y כמו במילה shiny]. העיצורים t, p ו–c אמורים להיות בלתי מנושפים. עיצורים חיכיים מסומנים ע״י y עוקבת (ty, ny וכד׳). עיצורים שפתיים מסומנים ע״י w עוקבת (כמו nw. cw מאויית כ–qu). h לפני t נהגית כ–ach-laut בגרמנית [סימון פונטי בינלאומי: χ; נהגה כמו במילה loch בסקוטית (אגם, כמו ב׳לוך–נס׳)] אלא אם כן לפני הצרור ht באה התנועה e או i; במקרה כזה ה–h תהגה כ–ich-laut [דומה במקצת לשי״ן]. בשאר המקרים היא נהגית כה״א. הדיגראפים [=שתי אותיות המציינות הגה אחד, כמו sh ו–ch] hy ו–hw נהגים כ–ich-laut וכ–w לא–קולית (כמו wh באנגלית אמריקנית) בהתאמה. במקור, הדיגראפים hl ו–hr סימנו l ו–r לא קוליות, אך בעידן–השלישי [בו מתרחשת עלילת ׳שר–הטבעות׳] הם נהגים כ–l ו–r רגילות.

[צרורות העיצורים האפשריים בקווניה (הנפוצים יותר מסומנים בקו–תחתי): cc, ht, hty, lc, ld, ll, lm, lp, lqu (lcw), lt, lv, lw, ly, mb, mm, mn, mp, my, nc, nd, ng, ngw, nn, nqu (ncw), nt, nty, nw, ny, ps, pt, qu (cw), rc, rd, rm, rn, rqu (rcw), rr, rt, rty, rs, rw, ry, sc, squ (scw), ss, st, sty, sw, ts, tt, tw, ty, x (ks). יתכנו צרורות נוספים במילים מולחמות].

[1] ערכתי את השיעורים בצורה שנראית לי קלה יותר ללימוד. העריכה כוללת חלוקה לפסקאות, שינוי הסדר של חלק מהנושאים בשיעור ושינויים קלים נוספים.
[2] אלב = Elf

במילים בנות שתי הברות הטעם תמיד על ההברה הראשונה. במילים בנות יותר משתי הברות הטעם הוא על ההברה השניה מהסוף אם היא ארוכה (=כוללת תנועה ארוכה, דו–תנועה או תנועה שאחריה שני עיצורים או עיצור ארוך [כגון ss, nn ו–ll]). אם ההברה השניה מהסוף אינה ארוכה הטעם הוא על ההברה השלישית מהסוף.

שיעור שני

שמות-עצם; צורת הרבים; התווית.

צורת הרבים בשמות–עצם [להלן, ביחיד וברבים: ש"ע; שה"ע ברבים] מסומנת על–ידי הסיומת -r כאשר המילה מסתיימת ב–a, i, o, u או ie. אם המילה מסתיימת ב–e (מלבד במקרה שתנועה ה–e היא חלק מ–ie) ה–e מוחלף ב–i; צורת הרבים של ש"ע המסתיימים בעיצור מסומנת בסיומת -i.

סיומת הריבוי -li אינה מובנת די צורכה, ולכן נדלג עליה לעת–עתה [סביר שתפקידה דומה לריבוי partitive plural בפינית, המציין קבוצה].

תווית הידוע, המקבילה לה"א הידיעה בעברית, היא i. בקווניה [כמו בעברית] אין תווית כללית המקבילה ל–a/an באנגלית.

שיעור שלישי

הצמד; השתנות השורש.

בנוסף לצורת הריבוי הרגילה וה–partitive יש בקווניה צורה נוספת, הזוג / צמד, המסמנת צמדים או זוגות הקשורים בקשר טבעי או הגיוני [מקביל לסיומת –יים בעברית, כמו במילים משקפיים, ידיים ואופניים]. סביר להניח ששני דברים שאינם קשורים באופן הדוק אחד לשני מסומנים על–ידי צורת הרבים בצירוף המילה atta 'שני(ים) / שתי(ים)' [לדוגמה: atta olvar 'שני צמחים']. צורת הצמד מסומנת על–ידי אחת מהסיומות: -t או -u. הסיומת -u מחליפה תנועה סופית, אם קיימת; לדוגמה: צורת הצמד של alda 'עץ' היא aldu, ולא aldau**. הצורה הרגילה היא -t, אך אם המילה כבר כוללת t או d, משתמשים בסיומת -u (מסיבות של אופוניה [=היות הצליל נעים לאוזן]). למרות זאת, יש כמה מילים בעלות צורת צמד 'עתיקה' הסומנת על–ידי הסיומת -u למרות שאין בהן d או t, כגון veru 'זוג נשוי' ו–peu 'שפתיים, זוג שפות'. יתכן ואפשר ללמוד מהדוגמה השנייה שצורת הצמד שלכל האיברים בגוף הבאים בזוגות היא -u, אף אם יש t או d במילה (נראה שהסיומת -t מועדפת אם יש סיומות נוספות במילה; מידע נוסף בנושא ינתן בשיעורים הבאים).

מילים ספורות בקווניה משתנות כאשר נוספות להן סיומות, לדוגמה: המילה talan 'רצפה' הופכת ל–talam בצורת הרבים talami. אפשר להגיד שהצורה -talam היא צורת השורש של talan. באופן דומה נראה שהתנועות הסופיות e ו–o לעיתים הופכות ל–u ול–i, בהתאמה, אם נוספות סיומות; כך שהשורש של lóme 'לילה' הוא -lómi. במקרים רבים צורת השורש מלמדת על צורה קדומה יותר של המילים (יש עיצורים או צרורות שאינם חוקיים בסוף מילה, אך חוקיים שלא בסופה), אך צורת השורש יכולה להיות גם קיצור.

שיעור רביעי

שם-התואר; האוגד; שמות-תואר תואמי-מספר.

שמות–תואר [להלן, ביחיד וברבים: ש"ת; שה"ת בידוע] הם מילים המשמשות לציון תכונות מסויימות, כגון 'גבוה' או 'יפה'. הם יכולים להצטרף אל ש"ע ביצירת ביטויים כגון 'ספר אדום' או 'אנשים גבוהים', בהם שה"ת 'אדום' ו'גבוהים' מתארים את שה"ע במישרין; שימוש כזה בש"ת נקרא 'תאור תכונה' (attributive).

בנוסף, ש"ת יכולים לשמש ליצירת משפטים כגון 'הספר (הינו) אדום' או 'האנשים (הינם) גבוהים', בהם עיקר המשפט הוא תאור תכונה של שה"ע [משפטים אלו נקראים 'משפטים תאוריים', להבדיל מ'משפטים פועליים']; במקרה זה שה"ת משמש כנשוא. בעברית משתמשים לעיתים באוגד [הוא/הינו; היא/הינה; הם/הינם; הן/הינן וכו'] כדי להבהיר את הקשר בין שה"ע ושה"ת. שפות רבות [ביניהן עברית] אינן מחייבות שימוש באוגד (לדוגמה: 'הספר אדום'). נראה שהשמטת האוגד הינה תקנית בקווניה, אך האוגד המפורש ná ביחיד (is) ו–nar ברבים (are) נמצא בחלק מהכתבים שפורסמו. [אמנם חסר מידע בנושא עקב מחסור בדוגמאות בכתבים שהוצאו–לאור, אך נראה שבסדר המילים הרגיל בקווניה האוגד בא בסוף המשפט (i parma carne ná, 'הספר אדום הוא'), אך גם הצורה הכמו–אנגלית אפשרית (i parma ná carne) 'הספר הוא אדום'].

רוב שה"ת בקווניה מסתיימים ב–a, חלקם מסתיימים ב–e, ובודדים מסתיימים בעיצור מסתיימים ב–in (כנראה צורה מקוצרת של ina-). ש"ת בקווניה תואמים מספר [כמו בעברית (גבוה לעומת גבוהים), אך לא כמו באנגלית], קרי: אם ש"ת מתאר ש"ע ברבים או יותר משם עצם אחד, שה"ת יהיה גם הוא בצורת הרבים. צורת הרבים של ש"ת שמסתיימים ב–a היא e- (מהצורה העתיקה ai- [בפרוטו–קוונדית צורת הרבים היא תמיד סיומת i-]); צורת הרבים של אלו שמסתיימים ב–ea היא ie (כדי למנוע e-e-). צורת הרבים של ש"ת שמסתיימים ב–e היא i-. חסרות דוגמאות עבור ש"ת המסתיימים ב–in, אך נראה סביר להניח שמוסיפים i- לריבוי.

שיעור חמישי

הפועל: זמן הווה ותאימות-מספר; נושא/מושא; דרגת ההפלגה של שמות-תואר.

שתי הקבוצות העיקריות של פעלים בקווניה הן קבוצת הפעלים הראשיים, אשר להם שורש פשוט ללא תוספות, וקבוצת צורת ה–a, אשר נוספת לשורש סיומת הכוללת את התנועה a (לפעמים a- לבדה, אך בדר"כ סיומות ארוכות יותר כגון ya- או ta- [או הסיומת הפחות נפוצה, na-]).

צורת ההווה של הפעלים הראשיים נוצרת על–ידי הארכת תנועת–השורש והוספת a-, לדוגמה: síla 'מאיר' מהשורש sil- 'להאיר'. אותו חוק תקף גם לצורת ההווה של הפעלים מקבוצת ה–a, אך כאשר הסיומת a- נוספת לצורה–הראשונית (אשר בה כבר יש a סופית), ה–aa- הסופי הופך ל–ea. בדוגמה היחידה לצורת ההווה של פועל מקבוצת ה–a, órea 'מאלץ' מהצורה–הבסיסית ora- 'לאלץ', תנועת–השורש מוארכת. עם זאת, בקווניה לא יכולה לבוא תנועה ארוכה לפני צרור עיצורים, וברוב הפעלים מקבוצת ה–a יש צרור עיצורים בצורת–הבסיס (לדוגמה: la<u>nt</u>a- 'לפול', hi<u>ly</u>a- 'לעקוב אחרי'). סביר להניח שצורת ההווה של פעלים כאלה כוללת סיומת ea-, אך תנועת השורש נשארת קצרה. רק בפעלי ה–a המעטים שאינם כוללים צרור עיצורים תנועה השורש מוארכת בהווה.

פעלים בקווניה, כמו בעברית, הינם תואמי מספר הנושא, והם מסתיימים בסיומת r- אם הנושא מרובה, לדוגמה: elen síla 'כוכב זורח', לעומת eleni sílar 'כוכבים זורחים'.

דרגת ההפלגה [באנגלית: סיומת st(e)-, כמו במילה brightest] של ש"ת נבנית על–ידי תחילית -an, כמו במילה ancalima '(ה)בהיר ביותר', הבנויה מ–calima 'בהיר'. אולם נראה שבמקרים רבים ה–n נטמע בעיצור הראשון של שה"ת [כאשר העיצור הראשון של שה"ת הוא l, r, s או m. לדוגמה: ringa 'קר', arringa '(ה)קר ביותר'], או שיש צרורות עיצורים שאינם אפשריים בקווניה. לדוגמה: דרגת ההפלגה של המילה lauca 'חם' היא allauca '(ה)חם ביותר' (המילה anlauca** בלתי–אפשרית בקווניה [בגלל הצרור nl]). [אם העיצור הראשון של שה"ת הוא p נראה שה–n הופך ל–m, לדוגמה: pitya 'קטן', ampitya 'הקטן ביותר'].

[הביטוי 'A בהיר יותר מ–B' מבוטא בקוונה כ'A ná calima lá B' (כמובן שאפשר להחליף את שה"ת בהיר–calima בש"ת אחר). המילה ל'יותר' בהקשר אחר היא malda, ולא yanta או yonta כפי שכתוב בכמה מקומות].

שיעור שישי

זמן עבר

מלבד כמה מקרים חריגים, נראה שצורת העבר בקווניה מורכבת על–פי החוקים הבאים: לפעלי–a נוספת סיומת -ne [לדוגמה: -lanta 'לפול', lantane 'נפל']. לפעלים הראשיים נוספת סיומת זו אם העיצור האחרון בהם הוא r- [לדוגמה: -hir 'למצוא', hirne 'מצא'] או m- [לדוגמה: -nam 'לשפוט', namne 'שפט'], וכנראה שגם n-, למרות שאין בידינו דוגמאות [דוגמה אפשרית: -cen 'לראות', cenne 'ראה']. בצורת העבר של פעלים ראשיים המסתיימים ב–l הסיומת -ne הופכת ל–le (דבר זה יוצר כפל ll, לדוגמה: ville היא צורת העבר של -vil 'לעוף'). צורת העבר של פעלים המסתיימים ב–p, t או c נבנית על–ידי סיומת -e בשילוב עם תוכית–אפית (-nasal infixion) המוכנסת לפני העיצור האחרון בשורש; נראה שהתוכית היא m לפני p (לפיכך tompe היא צורת העבר של -top 'לכסות'), ובמקרה אחר [t או c] התוכית היא n (לפיכך mante היא צורת העבר של -mat 'לאכול').

שיעור שביעי

זמן עתיד ו-aorist

בקווניה צורת העתיד נבנית על–ידי סיומת -uva. כאשר סיומת זו נוספת לשורש של פועל–a, ה–a הסופית נופלת לפני הסיומת. לדוגמה, צורת העתיד של הפועל -linda 'לשיר' היא linduva (ולא lindauva**).

בקווניה קיים זמן הנקרא aorist [מיוונית, aoristos: -a 'לא'; horistos 'בר–הגדרה'. בהקשר שלנו 'זמן בלתי–מוגדר'], השונה מזמן ההווה בזה שההווה, שלא כמו ה–aorist, מתאר פעולות המתהוות בזמן הדיבור [בצורה גסה אפשר להגיד שההווה בקווניה מקביל ל–present progressive, בעוד שה–aorist מקביל ל–present simple]. ה–aorist אינו מתאר את משך–זמן הפעולה, ואין מן הנמנע שהוא יתאר פעולה ארוכת–זמן או המתהווה במהלך הדיבור. עם–זאת, נראה שבדרך–כלל הוא מתאר פעולות קצרות–זמן, מורגלות, אופייניות או חסרות–זמן לחלוטין [כדי לסבר את האוזן, הנה דוגמה: mámar matir salque 'כבשים אוכלות עשב'. זו פעולה כללית ולא

תלויה בזמן (לא נאמר מתי הן אוכלות)]. דוגמה לפועל ב–aorist היא quete 'מדבר (speaks)', לעומת צורת ההווה quéta 'מדבר (is speaking)'. בפעלי–a צורת ה–aorist היא השורש עצמו [לדוגמה: צורת ה–aorist של הפועל -lanta 'לפול' היא lanta 'נופל (falls)']. במקרה של פעלים ראשיים צורת ה–aorist נבנית על–ידי הוספת סיומת i-, אשר משתנה ל–e אם אין סיומות נוספות (דוגמת -r לציון רבים). לפיכך צורת ה–aorist של -mat 'לאכול' היא mate 'אוכל (eats)' אם אין סיומות נוספות, אך 'סיומת + -mati' כאשר יש סיומת נוספת (כגון matir 'אוכלים').

שיעור שמיני[3]

זמן מושלם. כינויי-השם -n(ye), -l(ye), -s.

[זמן 'מושלם' (perfect tense באנגלית) מתאר פעולות אשר תמו טרם ההתיחסות אליהן. זמן זה מקורב לזמן העבר].

צורת המושלם בקווניה נבנית על–ידי כמה גורמים.

- הוספת סיומת -ie לשורש. אם השורש מסתיים בסיומת -ya, הסיומת -ya נעלמת [לדוגמה: צורת המושלם של הפועל -hanya 'להבין' היא ahánie].
- אם אחרי תנועת השורש אין צרור עיצורים בצורת המושלם, היא מתארכת [לדוגמה: צורת המושלם של הפועל -tuv 'למצוא' היא utúvie].
- בדרך כלל תנועת השורש מועתקת כתחילית [לדוגמה: צורת המושלם של הפועל -mat 'לאכול' היא amátie]. עם זאת, קיימות דוגמאות לצורות מושלם בהן נשמטה התחילית, כגון fírie במקום ifírie כצורת המושלם של -fir 'למות'. לפי זה יתכן שהשמטת התחילית מותרת. לא ברור אם כיצד לפעול עם פעלים המתחילים בתנועה [כגון הפועל -anta 'לתת, להעניק'].

בדרך–כלל כינויי–השם בקווניה מופיעים כסיומות במקום כמילים נפרדות [בדומה לפינית]. כמה מכינויי–השם הם -n או -nye 'אני', -l או -lye 'את(ה), אתם/ן' ו–s 'זה'. יתכן מצב בו שני כינויי–שם מצורפים לאותו פועל, הראשון הוא הנושא, בעוד שהשני הוא המושא.

שיעור תשיעי

המקור; הפועל השלילי; בינוני פועל

המקור [infinitive. בעברית מסומן ע"י תחילית ל–, לדוגמה: לשמור, לראות] הינו צורה של הפועל אשר אינה מוטה לפי זמן, ולכן אינה יכולה לשמש כנשוא של המשפט (בעוד מוגבלים [finite, פעלים 'רגילים'] יכולים לשמש כנשוא). המקור יכול להצטרף אל פעלים אחרים לשם יצירת ביטויים פעליים ארוכים יותר [כגון 'אני יכול לדבר', 'יכול' הוא פועל מוגבל, בעוד ש'לדבר' הוא מקור]. מלבד כמה מקרים מעורפלים, המקור בקווניה (או אחת צורות המקור) הוא השורש עצמו, כאשר לשורשים ראשיים מוסיפים סיומת -e, דוגמת הפועל -quet 'לדבר' במשפט polin quete 'אני יכול לדבר'.

---

[3]בשיעור זה נדרשה עריכה מרובה, לדעתי

הפועל השלילי -um [שורש אטימולוגי UGU/UMU] (צורת עבר: úme; צורת עתיד: úva) יכול לשמש הן כאוגד שלילי [לדוגמה: úvan Elda 'לא אהיה אלב', umilye saila 'אינך חכם', umilye saile 'אינכם חכמים' (נא לשים–לב לצורת הרבים של שה"ת)]. והן כפועל המצורף למקור של פועל אחר, לדוגמה: umin quete 'איני מדבר'.

בינוני פועל [נהגה כ–beinoni po'el. באנגלית: active participle או present participle] הוא ש"ת פועלי המתאר את מצבו של מי שמבצע את הפעולה המצויינת בפועל [בפעלים משולשים בעברית צורה זו מצויינת על–ידי התבנית 1o2e3 (ועל–כן השם 'פועל', po'el), כאשר הסימונים 1, 2 ו–3 מציינים את אותיות השורש. לדוגמה: 'הקוף הקופץ כתב מכתב', המילה '(ה)קופץ' היא ש"ת בהקשר זה]. הבינוני הפועל מצויין על–ידי תוספת -la לשורש הפועל. תנועת הפועל מתארכת אם אין צרור–עיצורים לאחריה. לא ברור כיצד הסיומת -la נוספת לפעלים ראשיים, אך השערה סבירה היא שהסיומת נוספת לצורת ההווה המתמשך [ראה/י שיעור 5], לדוגמה: תוספת של סיומת -la לפועל tíra (צורת ההווה של -tir 'לצפות, לשמור') תניב את tírala [כמו במשפט 'האיש הצופה נם במשמרתו', בו המילה '(ה)צופה' משמשת כש"ת].

שיעור עשירי

תואר הפועל; כינויי-השם -nte ו-t-; צורת המקור עם כינוי-גוף מושא; זמן העבר של פעלים עומדים המסתיימים ב-ya-; בינוני פעול.

תואר–הפועל הוא מילה הנותנת מידע הדרך, הזמן או המיקום בו מתבצעת הפעולה שבמשפט. [לדוגמה, במשפט 'הוא רץ מהר', המילה 'מהר' מתארת את אופן הר–יצה. באנגלית תה"פ מסומן על–ידי סיומת -ly לש"ת, ויש ת"פ בסיסיים, כגון well ו–now. בעברית, מלבד בת"פ בסיסיים (כגון 'מהר' ו'לגמרי') ת"פ נבנים באופנים שונים, דוגמת הצורה 'באופן + ש"ת' (כגון 'באופן מהיר') או הצורה 'ב–ש"ת–יות' (כגון 'במהירות')]. באנגלית [ובעברית] ת"פ יכול להתייחס לש"ת [כמו במשפט 'הזכוכית שקופה לגמרי' – תה"פ 'לגמרי' מתייחס לשה"ת 'שקופה'] ואף לת"פ אחר [כמו במשפט 'הוא רץ מהר עכשיו' – תה"פ 'עכשיו' מתייחס לתה"פ 'מהר']. לא ידוע אם ת"פ בקווניה יכול להתייחס לש"ת ולת"פ אחרים, אך סביר שכן. בקווניה יש ת"פ בסיסיים כגון sí 'עכשיו' ו–aqua 'לגמרי'. אפשר להפוך ש"ת לת"פ על–ידי הוספת סיומת -ve, לדוגמה: anda 'ארוך' לעומת andave 'באריכות'. נראה שבבניית ת"פ מש"ת המסתיים ב–e ה–e הופכת ל–i, לדוגמה: musse 'רך' לעומת mussive 'ברכות'. לא ברור מהי הצורה עבור ש"ת המסתיימים בסיומת -in (הסיומת העיצורית היחידה עבור ש"ת). האפשרויות הן: (א) חלה השתנות בעיצורים כך שה–n הסופית הופכת ל–m וה–v ב–ve הופכת ל–b, לדוגמה: melin 'יקר, אהוב' לעומת melimbe 'ביוקר'. (ב) מוסיפים a בין ה–n הסופית ל–ve, לדוגמה: melinave 'ביוקר'.

נראה שהסיומת לכינוי-הגוף 'הם' היא -nte (כנראה טולקין החליף את הסיומת -lto, המופיעה בכתבים מוקדמים, בסיומת זו); כנראה שהסיומת ל'אותם' היא -t (אם כי יש הסוברים שמדובר בצורת צמד בלבד 'את-שניהם'). [לדוגמה: cenuvanten 'הם יראו אותי', hirnenyet 'מצאתי אותם'].

בפעלים ראשיים בצורת המקור (דוגמת quete 'לדבר, להגיד'), ה-e של צורת המקור מוחלפת בתוכית -ita- כאשר מוסיפים סיומת כינוי-גוף מושא (לדוגמה quetitas 'להגיד זאת' [ולא quetes]).

בינוני פעול [נהגה כ–beinoni pa'ul. באנגלית: passive participle או past participle] הוא ש"ת פועלי המתאר את מצבו של מי שבוצעה עליו הפעולה המצויינת בפועל

[בפעלים משולשים בעברית צורה זו מצויינת על–ידי התבנית 1a2u3 (ועל–כן השם 'פועל', pa'ul), כאשר הסימונים **1**, **2** ו–**3** מציינים את אותיות השורש. לדוגמה: 'הספל שבור']. מה שאדם שומר נעשה שמור. הבינוני הפעול מסומן ע"י סיומת -ina בפעלים בפעלי–a (לדוגמה: צורת הבינוני הפעול של -hosta 'לאסוף' היא hostaina 'אסוף'). משתמשים בסיומת זו גם בפעלים ראשיים המסתיימים ב–t או ב–c, ויתכן שגם באלו המסתיימים ב–p ואפילו ב–v [הסיוג נובע מהעדר דוגמאות או טקסטים בנושא]. במקרים אלו [פעלים המסיימים ב–t או ב–c ואולי ב–p או ב–v] תנועת השורש מוארכת (לדוגמה: צורת הבינוני הפעול של הפועל -rac 'לשבור' היא rácina). בפעלים ראשיים המסתיימים ב–r הסיומת היא -na (לדוגמה: carna 'עשוי' מהפועל -car 'לעשות'). כך אמור גם בפעלים ראשיים המסתיימים ב–m, וכנראה גם אלו המסתיימים ב–n (לדוגמה: namna 'שפוט' מהפועל -nam 'לשפוט'. cenna 'ראוי' [במובן של נראה, seen] מהפועל -cen 'לראות'). לא ברור כל–כך איך מוטים פעלים המסתיימים ב–l, אך נראה שמוסיפים סיומת -na, שהופכת לסיומת -da מסיבות פונולוגיות [העיצור ln לא קיים בקווניה] (לדוגמה: melna > melda 'אהוב' מהפועל -mel 'לאהוב'. המילה melda ידועה כשה"ת 'אהוב, יקר'). פעלים בינוניים פעולים הם תלויי–מספר, כמו ש"ת, ומשתנים מ–na/ina/da ל–ne/ine/de בהתאמה כאשר הם מתארים ש"ע מרובה או כמה ש"ע [לדוגמה: melde 'אהובים'].